

16.11.2022

STM131:00/2021
VN/28917/2021**2022/8 HTP-JAOSTON KOKOUKSEN PÖYTÄKIRJA 16.11.2022**

Aika 16.11.2022 klo 10.00-12.10

Paikka: Teams-etäkokous

Läsnä

Sirkku Saarikoski	STM, puheenjohtaja
Satu Auno	Etelä-Suomen avi, jäsen
Riitta Työläjäarvi	SAK, jäsen
Piia Taxell	TTL, jäsen
Jenni Uljas	Teollisuusliitto, jäsen
Auli Rytivaara	EK, jäsen (klo 11 eteenpäin)
Eliisa Irpola	Kemianteollisuus, jäsen
Juha Teerimäki	Kemianteollisuus, asiantuntija (klo 11 eteenpäin)
Heikki Frilander	TTL, asiantuntija (klo 11 eteenpäin)
Noora Pajukoski	STM, asiantuntija (klo 11 eteenpäin)
Katja Danner	STM, asiantuntija (klo 11 eteenpäin)
Tanja Ylitöyrä	STM, asiantuntijas sihteeri

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen. Asiakohdat 4-6 käsiteltiin aluksi, ja asiakohtaa 3 klo 11 eteenpäin.

2. Hyväksytään edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

3. Lisääntymisterveysasetuksen uudistaminen

Käytiin läpi asetusluonnokseen tehdyt muutokset ja keskusteltiin niistä. 1 §:ään ei ollut tehty merkittäviä muutoksia edelliseen kokoukseen verrattuna. 2 momentissa in informatiivinen viittaus työterveyshuoltolakiin, mitä sekä vastustettiin että kannatettiin. Työntekijäpuoli toivoi myös työpaikkaselvityksen lisäämistä itse pykälään. Yksimielisyyttä pykälän muotoilusta ei tässä vaiheessa löydetty. 2 §:n osalta keskusteltiin siitä, tulisiko siinä käyttää sanaa vaara vai riski. Kumpikin sana sai kannatusta ja myös molempien käyttämistä ehdotettiin. Pykäläehdotuksen mukaan työntekijän tulisi ilmoittaa raskaudesta työnantajalle, aiempi vaihtoehtoinen ilmoittaminen työterveyshuoltoon jäisi pois. Tätä enimmäkseen kannatettiin, koska työnantaja ei voi ryhtyä toimenpiteisiin työntekijän suojelemiseksi, jos hän ei tiedä raskaudesta. Tässäkään ei tosin oltu yksimielisiä ja työterveyshuollon tärkeää roolia korostettiin. 3 §:ssä altisteluetteloihin oli lisätty ”sikäli kuin niistä aiheutuu vaaraa...” -lauseet, joilla rajataan arvioitavat altisteet koskemaan spesifisesti raskaana olevia, imettäviä ja/tai äskettäin synnyttäneitä kustakin altisteryhmästä aiheutuvien riskien mukaan. Näitä kannatettiin. Keskusteltiin eri altisteista, niiden aiheuttamasta vaarasta ja siitä, onko ne kaikki tarpeen mainita tässä. Todettiin, että koska kyse on direktiivin täytäntöönpanosta, kaikkien direktiivissä mainittujen altisteiden on oltava mukana myös asetuksessa. Asetusta ei ehditty käsitellä 3 §:ää pitemmälle, käsittelyä jatketaan seuraavassa kokouksessa.

4. Asbestidirektiivi; tilannepäivitys

Puheenjohtaja kertoi, että jaoston edellisen kokouksen jälkeen asbestidirektiivistä on pidetty kaksi kokousta neuvoston sosiaalityöryhmässä. Työryhmässä jäsenmaat hyväksyivät puheenjohtajamaa Tsekin

kompromissiehdotuksen. Elektronimikroskopiamenetelmiin siirtymisestä sovittiin pitkällä seitsemän vuoden siirtymäajalla. Raja-arvo tulee voimaan heti, mutta siirtymäajan kuluessa mittaukset voidaan tehdä faasikontrastimikroskoopilla. On tarkoitus, että seitsemän vuoden kuluttua myös harmonisointi on suoritettu. Coreperin käsittely on seuraavana, ja joulukuussa TSTK-neuvosto. Keskusteltiin mittausten menetelmistä ja pitkästä siirtymäajasta. Puheenjohtaja kertoi, että ilmeisesti vuoden 2023 toisella neljänneksellä on tulossa uutta lainsäädäntöä asbestin kartoittamisesta, rekisteröinnistä ja kansallisista rekistereistä. Aikataulu on tässä tiukka.

5. Perustelumuistiot

- dimetyyliformamidi

Puheenjohtaja kertoi, että dimetyyliformamidilla on jo ollut EU-tasolla indikaatiivinen raja-arvo, joka kevään syöpädirektiivi uudistuksen myötä muuttui sitovaksi. REACH-puolella on samaa ainetta koskien tullut rajoitus, jossa myös asetetaan työpaikoille ilmapitoisuuden raja-arvo. Arvojen harmonisointi ei onnistunut EU-tasolla, joten ne harmonisoidaan kansallisesti.

Taxell kävi läpi dimetyyliformamidin muistion. Aine on liuotin, jota käytetään etenkin kemian- ja lääketieteellisyydessä ja jonkin verran laboratorioreagenssina. TTL on tehnyt vain vähän mittauksia ja biomonitoimintia, mitatut pitoisuudet ovat olleet pieniä. REACH-rajoituksen myötä ensi vuodesta lähtien on voimassa harmonisoitu DNEL, pitäisi siis päästä alle DNEL-tason, 6 mg/m³ (2 ppm) kuutiossa. Dimetyyliformamidi imeytyy helposti kaikkia reittejä, etenkin ihon kautta, ja myös jakautuu ja poistuu elimistöstä nopeasti. Ainetta koskien on sekä tuoreita tutkimuksia että vanhempaa dataa, jossa altistumistasot eivät ole tarkkoja. Altistuneilla on havaittu muutoksia maksa-arvoissa, ruuansulatuskanavan oireita ja alkoholi-intoleranssia. Tuore meta-analyysi on tehty kymmenestä työpaikkatutkimuksesta. Kun altistumistaso on yli 7-8 ppm, aletaan nähdä vaikutuksia maksa-arvoihin. Suuren työntekijämäärän tutkimuksessa ei havaittu maksa-arvoissa muutoksia altistumistasolla 2 ppm. Toisessa isossa tutkimuksessa ei havaittu korrelaatiota altistumistason ja maksa-arvojen välillä, tosin altistumistasot olivat matalia. Eläinkokeissa väliön myrkyllisyys on vähäistä. Maksavaikutuksia havaitaan yli 25 ppm:n pitoisuuksilla. Karsinogeenisiä vaikutuksia ei havaittu, paitsi eläinkokeissa hyvin korkeilla pitoisuuksilla. Tämä ei ole relevanttia työperäisen altistumisen kannalta. Dimetyyliformamidi ei ole genotoksinen. Lisääntymisriskin puolella on havaittu sikiötoksisia vaikutuksia tasoilla, joilla emotoksisuus on vähäistä. Kokeiden tasot ovat olleet korkeita. RAC:n arvio perustuu työpaikkatutkimuksiin ja meta-analyysiin, se on esittänyt DNEL-arvoa 6 mg/m³ (2 ppm). Tämä arvo suojaa myös kehitystoksista vaikutuksista.

Nyt siis esitetään, että asetetaan kansallisesti 8h sitovaksi raja-arvoksi rajoituksen DNEL-arvon mukaisesti 2 ppm. Lisäksi esitetään annettavaksi lyhytaikaisen altistumisen raja-arvo, joka perustuu SCOEL:in suositukseen. Myös ihohuomautus tarvitaan. Näiden lisäksi esitetään annettavaksi biologisen altistumisindikaattorin ohjeraja-arvo, joksi esitetään 8 mg NMF/l virtsassa. Tämä perustuu suoraan korrelaation ilmapitoisuusarvosta.

Keskusteltiin ja todettiin, että raja-arvosta ei tule ongelmia yrityksille, koska yritysten on jo noudatettava REACH-rajoitusta. Muistio hyväksyttiin. Uusi raja-arvo lisätään valtioneuvoston asetukseen siinä vaiheessa, kun asetusta päivitetään, todennäköisesti 2024.

6. WP Chemicalsin kuulumiset

Puheenjohtaja kertoi, että WP Chemicalsissa on viimeksi käsitelty riskiperusteista lähestymistapaa. Raja-arvot asetettaisiin jatkossa siten, että kyseisen altistuspitoisuuden aiheuttama riski jää välille 4/1000 – 4/100 000 syöpätapausta. Raja-arvoon liittyvä syöpäriski ei siis saisi jatkossa olla yli neljää syöpätapausta per 1 000 työntekijää. Pyritään siihen, että kaikki raja-arvot saadaan niin alhaisiksi, että syöpäriskit jäävät pienemmiksi kuin 4 syöpätapausta per 10 000 työntekijää. Mikäli raja-arvo joudutaan asettamaan tälle välille (4/1000 – 4/10 000) esim. siksi, ettei teollisuudessa heti päästäisi alempaan raja-arvoon, pyritään asettamaan toinen tiukempi raja-arvo, joka tulisi voimaan siirtymäajan jälkeen. Jos tämä ei onnistu, asetetaan aikaraja, jolloin raja-arvon alentamismahdollisuutta on tarkasteltava uudelleen. Ei päästy yhteisymmärrykseen siitä, miten jäännösriski ilmaistaisiin. Jäännösriskitiedon sijoituspaikaksi on ehdotettu direktiivin taulukkoa, resitaaleja ja yliviitteitä.

Yhteisymmärrystä ei myöskään ole löydetty siitä, voidaanko päättää, että jäännösriski 4/100 000 on riittävän pieni, jolloin työnantajan ei enää tarvitsisi tehdä minimointitoimia.

Myös kvartsipölyn osalta on valmisteltu kantaluonnos. Kvartsipölyn raja-arvoa olisi syytä alentaa 0,05 mg/m³, mutta komission pitää ensin tehdä pikaisesti vaikutustenarviointiselvitys. Tässä vaiheessa ei tarvita uutta RAC:n tieteellistä arviota.

Marraskuun lopussa on varsinainen työsuojelun neuvoo-antavan komitean kokous, jossa on tarkoitus hyväksyä edellä mainitut riskiperusteista lähestymistapaa ja kvartsipölyn raja-arvoa koskevat kannat.

7. Muut asiat

Ei ollut.

8. Seuraavat kokoukset

Seuraava kokous pidetään ma 28.11. klo 9-11.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.10.

Sirkku Saarikoski

puheenjohtaja

Tanja Ylitöyrä

sihteeri